

Ἡ Σωτηριολογικὴ Σημασία τῆς Ἀνθρωπίνης Φύσεως τοῦ Χριστοῦ*

«Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»

(Ἰω. α' 14)

Ἀνδρέου Θεοδώρου (†2004)

Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ Σάρκωση τοῦ Λόγου ἀποτελεῖ τὸ ἐπίκεντρο τῆς Πίστεώς μας. Ἔγινε, ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου (Γαλ. δ' 4), δηλαδή ὁ «καιρὸς», ποῦ ὄρισε ὁ Πατὴρ στὸ ἀπειρόσοφο σχέδιο τῆς «θείας περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομίας» Του.

Τότε ἔστειλεν ὁ Πατὴρ τὸν Υἱόν Του τὸ μονογενῆ στὸν κόσμο, νὰ γίνεи ἄνθρωπος ἀπὸ γυναῖκα, γιὰ νὰ λυτρώσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πτώση του στὴν ἁμαρτία.

Ὅτι ἡ θεία Σάρκωση ἀπέβλεπε στὰ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀναφέρεται ρητὰ καὶ στὸ ἱερὸ Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας: «Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα».

Μερικοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ Σάρκωση τοῦ Λόγου θὰ γινόταν οὕτως ἢ ἄλλως, καὶ σὲ περίπτωσι ἀκόμα, ποῦ δὲν ἁμάρτανε ὁ ἄνθρωπος. Ἡ θεωρία αὐτή, ποῦ εἶναι «*θεολογούμενο*», κάτι δηλαδή, ποῦ συζητιέται ἐλεύθερα στὴ θεολογία, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σωστή.

* * *

Ἡ Σάρκωση τοῦ Λόγου, σύμφωνα μὲ ὅσα λέγονται πρὸ πάνω, εἶναι μετατόπιση, μετακίνηση τοῦ Λόγου ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴ γῆ.

Φυσικὰ πρόκειται γιὰ ἔκφρασι σαφῶς ἀνθρωποπαθῆ, κομμένη στὰ φυσικὰ μέτρα μας, γιὰτὶ ὁ Θεός, ὡς τὸ ἄπειρο καὶ ἀπόλυ-

το πνεῦμα, πού συνέχει, συγκρατεῖ καὶ πληροῖ τὰ πάντα, δὲν μετακινεῖται στὸν ἐκτατὸ χῶρο, ὅπως μετακινοῦνται τὰ φυσικὰ κτίσματα. Ἄλλωστε, ὁ χῶρος, ὡς δημιουργημα καὶ αὐτὸς τοῦ Θεοῦ, βρίσκεται μέσα στὸ Θεό, καὶ ὄχι τὸ ἀντίθετο, ὁ Θεὸς στὸ χῶρο.

Ἡ Ἐνανθρώπηση δὲν εἶναι *«μετάβασις τοπική, ἀλλὰ συγκατάβασις θεϊκὴ»* (Ἀκάθιστος Ὑμνος), μὲ τὴν ἔννοια ὅτι ὁ Λόγος, χωρὶς νὰ χάσει τὸ θεῖο Του ἀξίωμα ὡς δεῦτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος (ἡ Σάρκωση ἦταν *«ἀνεκφοίτητη»* καὶ *«ἀδιάστατη»*), μπῆκε θεληματικὰ σὲ μιὰ καινούργια φάση ζωῆς, προσλαμβάνοντας στὸ πρόσωπὸ Του *«ἀσυγχύτως»* καὶ *«ἀδιαιρέτως»* τὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου, πράγμα πού συμπίπτει μὲ τὴ θεία Του *«κένωση»*.

* * *

Μὲ τὴν ἐνανθρώπησίν Του ὁ Λόγος ἔπιασε στὰ στιβαρὰ χέρια Του τὴ φύση στὸ σημεῖο πού ὁ Ἄδὰμ τὴν ἄφησε, ἀστοχώντας νὰ τὴν ὀδηγήσει στὴν ἀλήθεια τῆς ἀνέλαβε ὁ ἴδιος τὴ χαμένη τῆς υπόθεση, πετυχαίνοντας στὴν ἀπειροδυναμία τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου Του τὸ θεοδύναμο προορισμὸ τῆς.

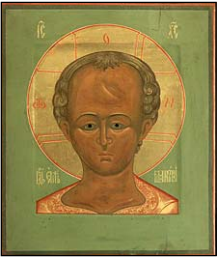
Ἀπάλειψε ἀπὸ τὴ χαλασμένη φύση τὸ αἶσχος τῆς παρακοῆς, ἀφαιρώντας ἀπ' αὐτὴν τὰ ράκη τῆς φθορᾶς, μὲ τὰ ὁποῖα τὴν ἔντυσε ἡ προγονικὴ παράβασις. Ἐκαθάρισε τὴν *«εἰκόνα»* ἀπὸ τὴ μελάνωση τῆς ἁμαρτίας. Ἔκανε νὰ λάμπουν καὶ πάλιν οἱ θεοειδεῖς χαρακτῆρες τῆς, ἡ ἀρχέγονή τῆς εὐγένεια καὶ λαμπρότητα. Ζύμωσε τὴ φύση μας μὲ τὴ θεότητα, κάνοντας τὸν ἄνθρωπο *«θεός»!*

Τὴν θέωση τῆς φύσεώς του θὰ πετύχαινε βέβαια καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος στὸ μέτρο, πού θὰ παρέμενε πιστὸς στὴ φυσικὴ του ἐνέργεια. Ἡ πτώσις στὴν ἁμαρτία ἀνέκοψε τὸ θεοδύναμο αὐτὸ προορισμό.

* * *

Τὸ θαῦμα τῆς λυτρώσεως ἐπιτεύχθηκε στὴ διαμόρφωση τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ.

Στὸ αἶδιο πρόσωπο τοῦ Λόγου ἐνώθηκαν *«ἐξ ἄκρας συλλήψεως»*, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς μορφώσεως τοῦ ἐμβρύου Χριστοῦ στὴ μήτρα τῆς Παρθένου, ἡ θεία φύση καὶ ἡ ἀνθρώπινη, πού δέθηκαν στενὰ σὲ μιὰ περιχώρηση βαθιὰ καὶ πραγματικὴ, ἀσύγχυτη καὶ ἀδιαίρετη.

Ἐκεῖ (σὸ πρόσωπο τοῦ Λόγου) ἔγινε καὶ ἡ ἀντίδοση τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων, τῆς θείας στὴν ἀνθρώπινη καὶ τῆς ἀνθρώπινης στὴ θεία.

* * *

Στὸ θαῦμα τῆς λυτρώσεως κυρίαρχη θέση κατέχει ἡ θεία φύση. Σ' αὐτὴν θεοποιεῖται ἡ ἀνθρώπινη καὶ αὐτὴ καθιστᾷ δραστικὸ τὸ σωτήριο ἔργο τοῦ Χριστοῦ.

Ὅμως σὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γίνεται ἀπαραίτητη καὶ ἡ συνέργεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Αὐτὴ τὴν ἔννοια ἔχει τὸ μυστήριο τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως.

Ἐνῶ θὰ μπορούσε ὁ Θεὸς μὲ ἓνα παντοδύναμο λόγο Του νὰ συντρίψει τὴν ἀμαρτία καὶ τὸ διάβολο, σώζοντας μιὰ γιὰ πάντα τὸ πλάσμα Του, δὲν τὸ ἔκανε, γιὰ αὐτὸ ἦταν ἀντίθετο πρὸς τὰ μέτρα τῆς θείας δικαιοσύνης Του (ἐδῶ ἡ δικαιοσύνη νοεῖται μὲ τὴν εὐρύτερή της θεολογικὴ ἔννοια)· ἀλλὰ μπῆκε στὴν ἱστορία, ἔγινε πραγματικὸς ἄνθρωπος, ἔδωσε τὴ μάχη, ἐκεῖ ποὺ ἠττήθηκε ὁ Ἀδάμ, πεθαίνοντας σὲ μιὰ φύση φθαρτὴ καὶ παθητὴ γιὰ τὴ λύτρωση τοῦ κόσμου.

Γιὰ τὴ σωτηρία του ἔπρεπε νὰ δουλέψει κι ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἔνωμένος ὑποστατικὰ μὲ τὸ Θεό.

* * *

Ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ ἦταν φύση πραγματικὴ καὶ ἀληθινή. Ὁ Χριστὸς πῆρε τὴ φύση τοῦ Ἀδάμ, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι «ἐξ Ἀδάμ».

Πῆρε τὴν προπρωτικὴ φύση στὴν πληρότητά της, δηλαδὴ σῶμα καὶ ψυχὴ, ὅπως τὰ εἶχε καὶ ὁ προπάτορας. Ὅστος δὲν βρισκόταν καὶ στὴν ἱστορικὴ συνέχεια ἐκείνου. Δὲν καταγόταν γενετικὰ ἀπὸ τὸν Ἀδάμ· δὲν εἶχε τὴ φύση τοῦ μονάρχην, ὅπως τὴν ἔχουν οἱ ἄλλοι μεταπρωτικοὶ ἄνθρωποι, ποὺ κατάγονταν ἀπ' αὐτόν.

Δὲν εἶχε φυσικὸ πατέρα ὁ Χριστός. Ἦταν «ἀπάτωρ ἐκ μητρός». Τὴν ἀνθρωπότητα Του τὴν πῆρε ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴ Μαρία, ποὺ ἦταν ἡ πραγματικὴ Μητέρα Του. Τὴ θέση τοῦ φυσικοῦ πατέρα ἀνεπλήρωσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο, τὸ ὁποῖο κατέβαλε στὴ μήτρα τῆς Παρθένου τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ σαρκωθέντος Λόγου.

Ἔτσι ὁ Χριστός, ἐπειδὴ καμμὶα γενετικὴ σχέση δὲν εἶχε μὲ τὴν πεσμένη φύση τοῦ Ἀδάμ, δὲν κληρονόμησε τὸ ἀμάρτημα

ἐκείνου, τὸ ὁποῖο μεταδίδεται σὲ κάθε ἄνθρωπο διὰ τῆς φυσικῆς γεννήσεως.

Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Χριστὸς εἶχε μὲν τὴ φύση τοῦ Ἀδὰμ χωρὶς ὁμῶς τὸ ἐπιγενὲς στοιχεῖο τῆς ἁμαρτίας. Πῆρε φύση ἀναμάρτητη, πλασμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Θεό, ἔξω ἀπὸ τὴ λειτουργία τοῦ φυσικοῦ νόμου τῆς συλλήψεως.

* * *

Στὴν ἀλήθεια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως τοῦ Χριστοῦ ἐπικεντρώνεται καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ χριστολογικοῦ θαύματος.

Ἔνας ψεύτικος ἢ μειωμένος Χριστὸς δὲν θὰ μπορούσε νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν αἰώνιο πνευματικὸ θάνατο.

Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ προσανατόλιζαν τὴ σκέψη ὅλες ἐκεῖνες οἱ αἰρέσεις, ποὺ κατὰ τὸ ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο προσέβαλλαν τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὶς ὁποῖες σθεναρὰ καταπολέμησε ἡ Ἐκκλησία.

Ἄς δοῦμε ἐπιτροχάδην τὶς κυριώτερες.

1) Οἱ δ ο κ ἡ τ ε ς (ἢ δ ο κ η τ ἔ ς) δὲν δέχονταν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν πραγματικὸς ἄνθρωπος μὲ σῶμα αἰσθητὸ καὶ ὑλικό.

Ἔλεγαν ὅτι δὲν εἶχε ὑπόσταση πραγματική, ἀλλὰ φαινόταν ἔξωτερικὰ ὡς ἄνθρωπος. Εἶχε μὲν ὄρατὸ ἀνθρώπινο περίγραμμα, σὰν ἓνα φάντασμα, ποὺ φαίνεται σὰν ἄνθρωπος, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἔχει ὑλικὴ ὑπόσταση (σάρκα καὶ ὀστᾶ). Ἦταν ἓνα ἐπιφαινόμενο, μιὰ δόκηση (ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία τους «δοκῆτες»).

Σ' αὐτὸ κατέληγαν ἀπὸ ἀντιλήψεις δυαρχικῆς. Θεωρώντας τὴν ὕλη ὡς κακή, δὲν μπορούσαν νὰ δεχτοῦν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν δυνατὸ νὰ λάβει σῶμα ὑλικό, ποὺ (κατὰ τὴ γνώμη τους) ἦταν φύσει κακό, ἔδρα καὶ ἐστία τῆς ἁμαρτίας. Ἔτσι τὸ διέγραφαν ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ «*ἠσύχασαν*».

2) Ὁ Ἀ π ο λ ι ν ἄ ρ ι ο ς, ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Συρίας, ἐνῶ δεχόταν τὴν πραγματικότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, ὁμῶς προέβαινε σὲ μείωση αὐτῆς, ἀφαιρώντας ἀπ' αὐτὴν τὸ λογικὸ νοῦ.

Ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ τὴν τριχοτομικὴ θεωρία τοῦ Πλάτωνος (σῶμα-ζωικὴ ψυχὴ-λογικὸς νοῦς), δεχόταν σῶμα καὶ ζωικὴ ψυχὴ στὸ Χριστό, ὄχι ὁμῶς καὶ λογικὸ νοῦ, τὸν ὁποῖον ἀναπλήρωσε τὸ ἀίδιο πρόσωπο τοῦ Λόγου.

Κατὰ τὸν Ἀπολινάριο ἡ παρουσία τοῦ λογικοῦ νοῦ συνιστᾷ ἰδιαίτερο πρόσωπο, στὸ ὁποῖο ὑπάρχει πάντοτε ἡ δυνατότητα τῆς ἁμαρτίας, πράγμα ποῦ θεωροῦσε ἀνοίκειο καὶ βλάσφημο γιὰ τὸ Χριστό. Ἔτσι προέβαινε στὴ μείωση τῆς ἀνθρωπότητας τοῦ Σωτῆρος, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀφαιροῦσε τὸ σημαντικότερο μέρος της.

3) Στὴ συνέχεια ὁ Ἄ ρ ε ι ο ς δίδασκε ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ ἦταν ἄψυχη. Ὁ Λόγος εἶχε μὲν σάρκα, ὄχι ὁμως καὶ ψυχὴ.

Σ' αὐτὸ κατέληγε, ἀκολουθώντας Φιλώνεια διδάγματα. Σύμφωνα μὲ αὐτὰ ἡ λογικὴ ψυχὴ εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ κοσμικοῦ λόγου. Ὅπου ὑπάρχει ὁ λόγος, ἐκεῖ εἶναι περιττὴ ἡ παρουσία τοῦ ἐκπροσώπου του, τῆς λογικῆς ψυχῆς καὶ τανάπαλιν.

Ὁ Ἄρειος, υἱοθετώντας τὰ διδάγματα αὐτὰ καὶ μὴ μπορώντας συγχρόνως ν' ἀποστεῖ ἀπὸ τὰ περὶ σαρκώσεως τοῦ Λόγου διδάγματα τῆς Γραφῆς, εἶπε ὅτι, ἀφοῦ ὁ λόγος ὑπῆρχε στὴν ἀνθρώπινη φύση, ποῦ προσέλαβε, δὲν ἦταν ἀναγκαίᾳ ἡ παρουσία σ' αὐτὴν καὶ τοῦ ἐκπροσώπου του (τῆς ψυχῆς). Ἡ λογικὴ ψυχὴ ἦταν τελείως περιττὴ στὸ Χριστό.

4) Ἀντιθέτως ὁ Ν ε σ τ ὸ ρ ι ο ς, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐπλειοδότησε προσθέτοντας στὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Κυρίου κάτι, ποῦ αὐτὴ δὲν μπορούσε νὰ ἔχει.

Αὐτὸ τὸ κάτι ἦταν πρόσωπο πλῆρες καὶ τέλειο, ξεχωριστὸ ἀπὸ τὴν ὑπόσταση τοῦ Λόγου, αὐτόνομο καὶ αὐτοδιόριστο.

Ὁ Νεστόριος διαιροῦσε τὸ ἐνιαῖο πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ σὲ δύο πρόσωπα, ἓνα γιὰ κάθε φύση, καὶ ἀνεξάρτητα τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν Παναγία τὴν καλοῦσε, «Χριστοτόκον», ἐπειδὴ γέννησε τὸν ἄνθρωπο Χριστό. Τὸ Θεὸ δὲν μπορούσε νὰ γεννήσει, διότι, γιὰ νὰ γίνει αὐτό, ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ ἡ ἴδια θεά, ὥστε τὸ ὅμοιο νὰ γεννήσει τὸ ὅμοιο.

Τὴν ἔνωση τῶν φύσεων στὸ Χριστὸ θεωροῦσε ὡς ἓνα ἀπλὸ ἐξωτερικὸ πλησιασμό, ὡς μία ἔνωση, ὄχι βαθιὰ καὶ ἐσωτερικὴ (ἡ ὑποστατικὴ ἔνωση γι' αὐτὸν ἦταν τελείως ἀκατανόητη), ἀλλ' ἔνωση ἠθικὴ καὶ «κατ' ἀξίαν», ὡς μιὰ ἀρμονικὴ συνεργασία τῆς θεότητος μὲ τὴν ἀνθρωπότητα.

Σ' ἓνα τέτοιο πλέγμα σκέψεων δὲν ἦταν δύσκολο στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο τοῦ Λόγου, ν' ἀποδοθεῖ ἡ δυνατότητα τῆς ἁμαρτίας

καὶ ἡ ἰδέα ὅτι προέκοπτε ὁ Κύριος ἠθικῶς, παλαίοντας κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ ὀχλούμενος ἀπὸ πάθῃ καὶ ἐπιθυμίας κακῆς.

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ δεχθῆκανε οἱ θεολόγοι τῆς ἀκραίας πτέρυγας τῆς Ἀντιοχειανῆς Σχολῆς (Θεόδωρος Μοφουεστίας κ.ἄ.).

5) Στὸ ἀντίθετο ἄκρο τῆς διδασκαλίας τοῦ Νεστορίου στεκόταν ὁ **Εὐτυχιανός**, ἀρχιμανδρίτης στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ εἰσηγητῆς τοῦ μονοφυσιτισμοῦ.

Αὐτὸς τόνιζε ὑπερβολικὰ τὴν ἐνότητα τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκκινώντας ἀπὸ τὴν ἀρχὴν (δανεισμένη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία) ὅτι, ὅπου ὑπάρχει φύση ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ πρόσωπο, ἦταν ὑποχρεωμένος, στὸ ἓνα πρόσωπο τοῦ Λόγου, πὸν τόσο ἔντονα ὑποστήριζε, ν' ἀποδεχθεῖ καὶ μία μονάχα φύση.

Ποία ἦταν ἡ φύση αὐτή; Φυσικὰ ἢ θεία, ὡς ἰσχυρότερη καὶ ἐπικρατέστερη. Τί δὲ ἀπέγινε ἡ ἀνθρωπίνη; Ἀπορροφήθηκε ἀπὸ τὴ θεία. Χάθηκε στὸν ἀπέραντο ὠκεανὸ τῆς θεότητας. Γιὰ νὰ διαφωτίσει μάλιστα τὴ διδασκαλία του, ἔφερνε καὶ τὸ παράδειγμα τῆς σταγόνας ὄξους (ξιδιοῦ), ἡ ὁποία, ὅταν ριχτεῖ στὸν ὠκεανό, ἀναλύεται καὶ χάνεται στὰ θαλάσσια νερά.

6) Ἐνῶ οἱ μονοφυσῖτες ἀπέρριπταν τὴν ἀνθρωπίνη φύση τοῦ Χριστοῦ γιὰ λόγους καθαρὰ χριστολογικούς, οἱ **ἀφθαρμοδοκῆτες** τὴν ἐμείωναν, ἀφαιρώντας ἀπ' αὐτὴν ἓνα οὐσιαστικὸ στοιχεῖο τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς λειτουργικότητός της: τὰ ἀδιάβλητα πάθῃ της, πὸν λέγονται ἔτσι, γιὰτὶ δὲν ἔχουν τὸ στοιχεῖο τῆς ἁμαρτίας, εἶναι πάθῃ φυσιολογικά.

Τὸ ἐπίκεντρο τῆς αἰρέσεως αὐτῆς ἦταν ἡ ἰδέα τῆς ἀφθαρσίας. Ἐνόμιζαν ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, θεοποιηθεῖσα «*ἐξ ἄκρας συλλήψεως*» στὴ μήτρα τῆς Παρθένου, κατέστη ἀφθαρτη («*ἐδόκουν αὐτὴν ἀφθαρτον εἶναι*», ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία τους), ἀποβαλοῦσα ὅλα τὰ ἀδιάβλητα πάθῃ της· ἡ μὲν ψυχὴ τὶς φυσικὲς κινήσεις της (συγκίνηση, ὀργή, δειλία κ.τ.ῶ.), τὸ δὲ σῶμα τὶς φυσικὲς ἀνάγκες του (πεῖνα, δίψα, κάματο, ἀνάπαυση, ὕπνο κ.λ.π.).

Ἄν δὲ στὴ Γραφὴ γίνεται ἡ λειτουργία τους, γινόταν «*κατ' οἰκονομίαν*» μόνον, δηλαδὴ ὁ Θεὸς ἐπέτρεπε ἐκτάκτως τὴν ἐμφάνιση καὶ τὴ λειτουργία τους, καὶ γιὰ ὅσο χρόνο ἀπαιτοῦσαν οἱ λυτρωτικοὶ σκοποὶ τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐξαφανίζονταν πάλιν ἀπὸ τὴ φύση τοῦ Κυρίου.

7) Τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Χριστοῦ, ἐμείωναν τέλος ὁ μ ο ν ο θ ε λ η τ ι σ μ ὸ ς καὶ ὁ μ ο ν ο ε ν ε ρ γ η τ ι σ μ ὸ ς.

Οἱ αἰρέσεις αὐτές, ὡς μιὰ προσπάθεια συμβιβασμοῦ Ὁρθοδόξων καὶ μονοφυσιτῶν, ἀφαιροῦσαν ἀπὸ τὸ Χριστὸ τὴν ἀνθρώπινη θέληση καὶ ἐνέργεια. Ὁ Χριστὸς εἶχε μὲν δύο φύσεις (προσέγγιση Ὁρθοδόξων), ὄχι ὁμως καὶ δύο φυσικὲς θελήσεις καὶ ἐνέργειες, ἀλλὰ μίαν, τὴ θεία (προσέγγιση μονοφυσιτῶν).

* * *

Ὅλες οἱ πὶδ πάνω αἰρέσεις, κακοποιώντας τὴν ἀλήθεια τῆς ἀνθρώπινης φύσης τοῦ Χριστοῦ, ἐπλητταν ἀνελέπτα καὶ τὸ λυτρωτικὸ ἔργο Του.

Ἐνας Χριστὸς φάντασμα, ποὺ δὲν εἶχε λογικὸ νοῦ ἢ ἦταν ἄψυχος, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φύση εἶχε μὲν ἐξατμισθεῖ στὴ θεότητα ἢ εἶχαν ἀφαιρεθεῖ ἀπ' αὐτὴν οἱ φυσικὲς ἀνάγκες τῆς· ἕνας Χριστὸς ἀθέλητος καὶ ἀνενέργητος ἢ χωρισμένος ἀπότομα σὲ Θεὸ καὶ ἄνθρωπο, πῶς μπορούσε, ἀλήθεια, νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο;

* * *

Ἡ Ἐκκλησία μπροστὰ στὸ διαγραφόμενο αὐτὸ κίνδυνο ἀντέδρασε σθεναρῶς, καταπολεμώντας ὅλες τὶς αἰρέσεις αὐτές.

Ἐτόνιζε σὲ κάθε βῆμα τὴν ἀλήθεια, τὴν πληρότητα καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ἦταν πλήρης καὶ τέλειος ἄνθρωπος. Πῆρε φύσιν ὀλοκληρωμένη καὶ ἀκέραιη, γιατί, ἂν ἔπαιρνε μειωμένη, δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴ σώσει στὸ μέρος ποὺ τῆς ἔλειπε, νὰ τὴν ἀνακεφαλαιώσει καὶ νὰ τὴν ἀγιάσει στὴν ἀρχέγονή τῆς ἀλήθεια καὶ πληρότητα (Ἅγιος Εἰρηναῖος).

«*Τὸ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον*», θὰ πεῖ ἐπιγραμματικὰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ἀντικρούοντας τὴν αἵρεση τοῦ Ἀπολιναρίου.

Κατὰ τοῦ Νεστορίου δέ, θὰ τονίσει τὴ μεγάλην χριστολογικὴ ἀλήθεια ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύση τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶχε δικό τῆς πρόσωπο, ἦταν φύση ἀπρόσωπη, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι, ὡς ἄνθρωπος

ὁ Κύριος, δὲν ἔζησε οὔτε μία στιγμήν ἔξω ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν φύσεων, ποῦ ἐγινε «ἐξ ἄκρας συλλήψεως» στὴ θεοχώρητη μήτρα τῆς Παρθένου.

Ἡ ἀνθρωπότητα βεβαίως τοῦ Κυρίου δὲν ἔμεινε μετέωρη, ἀλλ' ὡς ἀπρόσωπη φύση καθ' ἑαυτήν, ὡς μὴ ἔχουσα θέλημα γ ν ω μ ι κ ὀ, ἀλλὰ φ υ σ ι κ ὀ θέλημα θεωμένο στὴν ἀπερινόητη τῶν δύο φύσεων συνδρομή, ἦταν ἀπρόσβλητη στὴν ἁμαρτία.

Ὡς ἀγία δὲ καὶ πάλλευκη, μπορούσε μὲ τὸ πάθος καὶ τὸ θάνατό της νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἐνοχὴ καὶ τὸ συντριπτικὸ βάρος τῆς ἀποστασίας του.

* * *

Τὴν ἀνθρωπίνην φύση τοῦ Χριστοῦ, ἄν καὶ κτίσμα τοῦ Θεοῦ, τὴ λατρεύουμε, χωρὶς νὰ εἴμαστε κτισματολάτρες. Γιατὶ εἶναι φ ὕ σ η τ ο ὕ Θε ο ὕ.

Στὴ μήτρα τῆς Παρθένου συνελήφθη καὶ ἀπ' Αὐτὴν γεννήθηκε ὁ ἴδιος ὁ Θεός· ὅπως καὶ στὸ σταυρὸ πέθανε «σαρκί» στὴν παθητὴ σάρκα Του.

Τὴ φύση ποῦ πῆρε ἀπὸ τὴ Μητέρα Του ὁ Χριστὸς τὴν ἔκανε δική Του, τὴν οἰκειοποιήθηκε στὸ αἴδιο πρόσωπό Του ὡς Θεοῦ Λόγου, ὅπου καὶ τὴν ἐθεοποίησε στὴ βάση τῆς ἀντιδόσεως τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων.

Λατρεύουμε τὸ Χριστὸ ὡς Θεάνθρωπο. Λατρεύουμε τὸ θεανδρικό Του πρόσωπο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ ν' ἀποχωριστεῖ ὁ ἄνθρωπος. Λατρεύουμε τὸν Κύριό μας μὲ μιὰ ἐνιαία προσκύνηση.

Δὲν χωρίζουμε τὴ μία θεανδρική υἰότητα τοῦ Χριστοῦ σὲ δύο ξεχωριστὲς υἰότητες (θεία καὶ ἀνθρωπίνη), ὅπως ἔκανε ὁ Νεστόριος, ὁ ὁποῖος ἀπέδιδε ἀντίστοιχα καὶ δύο προσκυνήσεις στὸ Χριστό, μία τοῦ Θεοῦ καὶ μία τοῦ ἀνθρώπου.

* * *

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο λατρεύουμε καὶ τὰ ἄχραντα Μυστήρια, τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο τῆς Εὐχαριστίας: γιατί εἶναι Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

Δὲν εἶναι ἀπλᾶ στοιχεῖα φυσικά, ἀλλ' ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Θεανθρώπου, ἐνωμένα μὲ τὴ θεοφόρητη ψυχὴ Του καὶ κατ' ἐπέκταση μὲ τὴ θεότητα.

Γι' αὐτὸ τὰ τίμια Δῶρα μποροῦν νὰ σώσουν τὸν ἄνθρωπο, νὰ τὸν κάνουν Θεό: γιατί ὑπάρχει ἡ φωτιὰ τοῦ Θεοῦ, ποῦ φλέγει

τὸν ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ τὸν καταφλέγει, καὶ ποὺ κατατρώγει τὴ φθορὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸ σῶμα τοῦ πνευματικοῦ θανάτου.

* * *

Στὴν ἀνθρωπότητα τέλος τοῦ Χριστοῦ γίνεται ἡ θέωση τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ σώματα τῶν Ἁγίων, ποὺ εἶναι μυστικὰ ἐνσωματωμένα στὴν «καθολικότητα» τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, διαπερνῶνται ἀπὸ τὴν ἄκτιστη θεία ἐνέργεια, φλογίζονται ἀπὸ τὸ μακάριο φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἀστράφτοντας τὴ δόξα τῆς ἁγίας Τριάδος.

ἮΟΛ' αὐτὰ ἀποτελοῦν καὶ τὴ μακαριότητα τῆς θείας Βασιλείας!

(*) «Ἐρθόδοξη Μαρτυρία» Λευκωσίας Κύπρου, ἀριθ. 34/Ἄνοιξη-Καλοκαίρι 1991, σελ. 27-30.